

ЗА МАЛИМ МОРЕМ¹

Патні, 1500

— А ну вставай!

Збитий з ніг, приголомшений, мовчазний, він упав, розтягнувшись на весь зріст на бруківці двору. Його голова повертається набік; його очі звернені до воріт — так, ніби хтось може прийти йому на допомогу. Тепер його можна вбити одним точно завданним ударом.

Кров із рани на його голові — батько почав саме з неї — збігає цівкою по його обличчю. Крім того, він засліпнув на ліве око, але, скопивши набік праве, бачить, як розходиться шов на батьківському черевіку. Шпагат вискочив зі шкіри, і жорсткий вузол, зачепивши його брову, утворив на ній ще одну рану.

— А ну вставай! — кричить зверху вниз Волтер, примірюючись, куди вдарити наступного разу.

Він підводить голову на дюйм чи два і повзе на животі, намагаючись не вистромляти руки, по яких залюбки потопчеться Волтер.

— Ти що, вугор? — запитує родитель. Відбігає підтюпцем, розганяється й завдає наступного удару.

Удар вибиває з нього дух. Йому здається, що це кінець. Його чоло знову торкається землі. Він лежить, очікуючи, поки Волтер на нього наскочить. Собака Белла гавкає, зачинена в сараї. Я сумуватиму за нею, думає він. Двір пахне пивом і кров'ю. Нижче за течією на березі річки хтось кричить.

¹ Малі моря — протоки, що відокремлюють острів Велика Британія від континентальної Європи та Ірландії: Ла-Манш, Па-де-Кале, протока Святого Георга і Північна протока.

Нічого не болить, а може, болить відразу все, оскільки немає окремого болю, який він міг би вирізнити. Але холод пронизує його, проникаючи через одне-єдине місце — вилицю, що торкається кругляку.

— Ти глянь, ти глянь! — волає Волтер. Він стрибає на одній нозі, немов танцюючи.— Ти глянь, що я накоїв! Порвав черевика об твою довбешку!

Дюйм за дюймом. Дюйм за дюймом уперед. Нехай обзиває тебе вугром, хробаком чи повзучим гадом. Не піднімай голови, не зли його. Ніс забитий згустками крові — доводиться дихати через відкритий рот. Батько на мить відволікається на втрачений добрий черевик; це дає йому передих, щоби проблюватися.

— Оце діло! — реве Волтер.— Заблюй тут усе!

Заблюй мою добру бруківку.

— Ну ж бо, хлопче, вставай! Подивимось, як ти встанеш. Ради повзучого Христа, вставай на ноги!

«Повзучого Христа? — думає він.— Що це значить?» Його голова повертається набік, його волосся потрапляє в його ж блювотину, собака гавкає, Волтер ричить, над водою лунають церковні дзвони. Він відчуває дивний рух, немов брудна земля стала Темзою. Вона колишеться й хилитається під ним; він випускає повітря, один протяжний останній видих. Усе, тепер точно прибив, говорить Волтерові чийсь голос. Але він затуляє вуха — а може, йому затуляє їх Бог. Його утягує течія; глибокий, чорний приплив несе його геть.

Наступне, що він пам'ятає, — уже майже полудень, і він стоїть, підпираючи одвірок «Пегаса, Летючого Коня». Сестра Кет виходить із кухні з тацею гарячих пирогів. Побачивши його, вона ледь не випускає пироги з рук. Її рот розкривається від несподіванки.

— Ти дивись на нього!

— Кет, не кричи. Голова болить.

Вона кличе чоловіка, волаючи на всю горлянку:

— Моргане Вільямс!

Обертається на місці — ошалілі очі, обличчя розпашіле від нічного жару.

— Заберіть у мене тацю. Господи Ісусе, куди ви всі поділися?

Його трусить від голови до ніг — достоту так, як трусило Беллу того разу, коли вона випала з човна.

Вбігає дівчина.

— Хазяїн поїхав до міста.

— Я знаю, дурна.— Від несподіваної появи брата Кет геть про все забула. Вона тикає дівчині тацю.— Якщо кинеш там, де лаять кішки, я тобі так вуха надеру — зірниці засвітять! — Звільнивши руки, вона на мить стискає їх у несамовитій молитві.— Знову бився, чи це батько тебе так розмалював?

Так, каже він, шалено киваючи, від чого з носа вилітають згустки крові; так, указує він на себе, ніби кажучи: тут був Волтер. Кет вимагає таз, воду, воду в тазі, рушник і щоб негайно з'явився диявол і забрав до пекла свого слугу Волтера.

— Сідай, поки не впав.

Він намагається пояснити, що тільки-но встав. Там, на дворі. Може, годину тому чи навіть день — а може, сьогодні вже не сьогодні, а завтра; втім, якби він пролежав там добу, Волтер напевне прийшов би і вбив його за те, що валявся на дорозі; або його рани трохи затягнулися б, і тепер йому боліло би просто всюди, так, що годі поворухнутися. Завдяки близькому знайомству з кулаками й черевиками Волтера він добре знає, що другий день може бути набагато гіршим за перший.

— Сядь. Не базікай,— каже Кет.

Приносять воду в тазі. Кет стоїть над Томасом, промокаючи його заплющене око, потім лоба — дрібними колами, вище й вище, аж до лінії волосся. Він відчуває її уривчасте дихання, її вільна рука лежить у нього на плечі. Вона придушено чортихається, інколи хлипас й погладжує його потилицю, шепочучи: «Ну-ну, годі», — так, ніби це він плаче, а не вона, хоч його очі зовсім сухі. Йому здається, ніби він от-от відлетить, а вона притискає його до землі; йому кортить обняти її, заритися лицем у її фартух і там завмерти, слухаючи, як б'ється її серце. Але він не хоче її забруднити, не хоче заляпати кров'ю її плаття.

Входить Морган Вільямс у вихідному сурдугі — сама валійська войовничість. Звісно, йому вже про все розповіли. Він стає поруч із Кет, розлючений так, що попервах не може дібрати слів. Нарешті, вигукує: «Ось!», стискає кулак і тричі струшує ним у повітрі.

— Ось що він отримає. Волтер. Від мене.

— Відійди, — радить Кет. — Чи хочеш, аби Томас заляпав твою лондонську куртку?

Ні, він не хоче. Слухняно відходить.

— Я що? Мені однаково, але поглянь-но на себе, малий. У чесному бою ти просто понівечив би ту тварюку.

— Не буває в них ніякого чесного бою, — бурчить Кет. — Він підходить іззаду, так, Томасе? І має щось у руці.

— Здається, цього разу то була пляшка, — каже Морган Вільямс. — То була пляшка?

Він мотає головою. З носа знову тече кров.

— Не треба, братику. — Уся її рука в крові, вона витирає її об фартух. Дарма він не занурив туди голову.

— То ти не побачив? — каже Морган. — Чим саме він орудував?

— Для того й підходять іззаду, ти, магістрате недороблений. Слухай, Моргане, хіба я не розповідала тобі про мого батька? Він хапає все, що трапляється під руку. Буває, що й пляшку, так. Я бачила, як він бив нею мою матір. Навіть маленьку Бет — я бачила, як він бив її по голові. А інколи, навпаки, не бачила, і то було ще гірше, бо тоді він цілив у мене.

— Ну й сімейка. І як це я з тобою одружився? — каже Морган Вільямс.

Утім, це просто його улюблена примовка. Є чоловіки, які постійно шморгають носом, є жінки, яким вічно болять голова, а Морган завжди дивується одному й тому ж. Хлопець не слухає, він думає: якщо батько так само поведився з матір'ю, царство їй небесне, може, це він її і вбив? Ні, тоді б його точно заарештували. У Патні плюють на закон, однак убивство навіть тут нікому не спустили б. Кет йому як мати: плаче над ним, гладить по потилиці.

Він заплющує очі, аби ліве око видавалося не більшим за праве, і намагається відкрити обидва ока одночасно.